

db.kult.hu

Üdvözlét

Öltöző, tömeg, nyüzsgés. A közönség elsősorban 6 és 14 év körüli fiatalokból áll. (Vagy ül.) Elvértve akad egy-két magamfajta betolakodó túlkoros, gyermekét a gyorsítás szándékával terelgető apuka.

Nyitom az ajtót, köszönök kicsiknek, nagyoknak. Jó esetben fogadják a köszönésemet. A felnőttek. A 14 éven aluliak azonban meg sem rezdülnek. Úgy folyik tovább a szó, mint ha nem történt volna semmi. (Téma: felelés az iskolában, van-e új háromdimenziós lövés játék a számítógépeden és hogy micsoda hülye az az új gyerek.) Különbözőn tényleg nem történt semmi. Beléptünk, köszöntünk – ennyi. Az élet nem áll meg. Nem ér rá ilyesmire. Nincs idő megállni, bölintani. Azt mondani: jó napot kívánok. Vagy: szervusz, szia. Esetleg: cső, csocsi, csövi, helóka. Mindegy, mit, csak jelezni, látlak, látunk. Vettük az adást és hasonlót jól kívánunk mi is.

A dagályos és gyakorlati megvalósítását tekintve akár közfelháborodás kiváltására alkalmas csokolom formula elterjedése nyilván nem használta a köszönés kultúrájának. Egy tizennégy éves fiú hogyan üdvözljön egy kétszer annyi idős férfit? Kézcsókkal nyilván ne. S talán ne is azzal, hogy hali. De ott a szimpla Jó napot. Azért nem haraphatják le senki fejét, szebb, mint egy jó nap, mi más lehet? (Legfeljebb egy jó éjszaka...) S ha nem áll a tiniszáj semmire? Lehete morogni valamit a majdani bajusz alatt, úgy tenni, mintha. Még az is jobb, mint a semmi.

Mert ahol semmi nincs, ott bármi megtörténhet. Marad minden, mint a paragon hagyott föld, műveletlen.

(szénási)

Az égi jelrendszer elemei a térben

A tavaly hatvanéves Győri László, Genézis című plasztikai kiállítását a közelmúltban láthatták a debreceniek. Az alkotó művészetét a 80-as évektől kíséri figyelemmel az érdeklődő közönség és a szakma, munkáit azóta többször díjazták.

– Építésztechnikusi végzettségével kezdetben tervezőirodában dolgozott; hogyan indult el a szobrászat irányába?

– A későbbiekben a technikai képzés már nem volt elegendő ahhoz, hogy építészként tevékenykedjek, így a szobrászat maradt, mint lehetőség, térbe írt gondolataim kifejezésére. Különbözően már gyermekkorom óta munkált bennem az önkifejezés e módjára való készség, s a 60-as évek végétől a Medgyessy Képzőművészeti Kör és Stúdió is tagja lettem.

– Milyen anyagokkal dolgozik szívesen?

– Elég sok anyagot kipróbáltam elképzeléseim megvalósításához, többek között a vasat, a krómacélt, a bronzot, a műanyagot, a követ és a fát. Aszerint választok közülük, hogy mennyire tudják erősíteni a formába fogalmazandó gondolatot. Minden anyag egy-egy kihívás számomra a mű létrejöttéig, ezért fontosnak tartom a vele szembeni alázatot, majd a forma és anyag harmóniáját az elkészült munkában.

– Milyen szemléletet érvényesít az alkotásban?

– A újabb hagyományokat is asszimiláló szerves gondolkodás szellemében dolgozom. Az organikus művészethez, a kortársak közül pedig Pap Gábor kutatóhoz és a „Mag” alkotó csoporthoz kötődöm.

– Mi indította arra, hogy kiállítását a születés gondolata köré rendezze?

– Minden emberi lény kíváncsi arra, hogyan teremtődött, és milyen módon tudja a magában foglalt szellemet megismerni. A tiszta értékrendű ősi formák: a kör, s ennek térbeli változata, a gömb, valamint a négyzet és a háromszög egy isteni abécé jelei is egyszerűsmind, amelyekkel az ember a maga módján le tudja kódolni azt a gigantikus méretű kozmikus értékmozgást, ami az egész világegyetemet, s benne az emberi életteret mindenkoron áthatotta. Ennek az égi jelrendszernek az elemeit igyekeztem a magam módján szavakká, majd mondatná formálni a térben. Alkotásaimban az emberi születés kozmikus dimenzióját, a fénytől átítatottságot és a folytonos ismétlődést igyekeztem megragadni. S ezzel együtt azt a reményt, hogy mindig van lehetőség az újjászületésre és a megújulásra.

Keczán Mariann

Győri László: Piéta

A zenetörténet fontos dokumentuma

A Csenki Imre Emlékkönyv bemutatója január 24-én volt a Református Kollégium dísztermében. Tanítványok, barátok, tisztelők és családtagok jelenlétében jutottunk olyan könyv birtokába, melyben a magyar zenetörténet fontos dokumentumai – az eddig a Csenki-archívumban vagy az Országos Széchényi Könyvtárban elhelyezett kéziratok földolgozásai – találhatóak.

A szerkesztő a kronológiát szem előtt tartva, de a fontosabb eseményeket kiemelve, élvezetes olvasmányt ad a közönség kezébe. Betekintést nyerhetünk például intim gyűjtőmódszerébe, amit Sándor öccsével a cigányok között végzett, s aminek eredményét kis füzetekben publikálták. (A Cigány tánc

Rábai koreográfiájával az Állami Népi Együttes egyik sikerszámává vált.)

A terjedelmes diszkográfia, a filmek, tévé- és rádiófelvételek, az általa írt és róla szóló cikkek teljes bibliográfiája Csenki Imrét mint hazánk egyik jelentős muzikusát mutatják be a laikusok számára is érthető formában. Munkásságát olyan szaktekintélyek is elismerték, mint a Bartók-kutató Denise Dille vagy Seiber Mátyás és Kozma József zeneszerzők. Számos kitüntetés között ad díszdoktori diplomáját a chicagói konzervatórium magyar származású elnöke, Francis D' Albert nevét is megtaláljuk.

Nem maradhattak ki a kötetből azok a kiheverhetetlen sérelmek sem, amelyek egy sikerekben gazdag pályát derékba törtek; a 111

(!) mű megsemmisítését a magyar kórusmozgalom pótolhatatlan veszteségei között tartja majd számon a zenetörténet. Az akkori kultúrpolitika romboló eredményével naponta szembesülhettünk; Sántha professzornak a klinika főbejáratánál felállított szobra előtt elgondolkozhatunk mindezekről...

A kötet ízléses, barna színű címlapját az intézet egykori rajztanára, Gáborjáni Szabó Kálmán művészi fametszete díszíti. Mint minden Csenki-ünnepségen, most is szerepelt a zongoraművész unoka, Szilasi Alex. Nagypapja *Balladáját* – a szerzői utasításokat átélve – meggyőző erővel játszotta, majd az Emlékkönyv forgatásával véget ért a bensőséges összejövétel.

Géczy Károly